

אכיפה מנהלית לפי חוק ניירות ערך היבטים והשלכות על הדירקטוריון

ד"ר לאה פסרמן-יוזפוב, עו"ד

לשעבר חברת ועדת אכיפה מנהלית לפי חוק ניירות ערך
מרצה בכירה, הפקולטה למשפטים, הקריה האקדמית אונו

מהי אכיפה מנהלית?

○ חוק יעול הליכי האכיפה
ברשות ניירות ערך (תיקוני
חקיקה), התש"ע - 2011.

○ החוק הוסיף הליך חדש -
הליך ביניים בין אכיפה
פלילית לאזרחית

○ הליכים מנהליים הוספו
לשלושה חוקי ניירות ערך
קיימים:

○ חוק ניירות ערך;

○ חוק השקעות משותפות
בנאמנות;

○ חוק הייעוץ;

מהות ההפרה המנהלית

עבירה פלילית 0

יסוד עובדתי 0

יסוד נפשי – מחשבה פלילית (כוונה, מודעות,
פזיזות וכו')

הפרה מנהלית 0

יסוד עובדתי – זהה ליסוד העובדתי בפלילי 0

יסוד נפשי – רשלנות 0

נתונים מספריים

מאז הקמת הוועדה בשנת 2011 הוגשו 44 תיקים: 0

(בשנת 2012 - 7 תיקים; בשנת 2013 - 7 תיקים; בשנת 0

2014 - 6 תיקים; בשנת 2015 - 4 תיקים; בשנת 2016 - 9

תיקים; 2017-5; 2018-6 תיקים(בקירוב)).

הליך מלא - 14 תיקים 0

הסדרי אכיפה - 30 תיקים 0

נתונים מספריים (המשך)

הסדרי אכיפה – דרישה להודות בעובדות, לא חייבים להודות בהפרה (לפעמים הרשות דורשת להודות בהפרה כתנאי להסדר);

נושאי ההפרות:

דיווח – 19 תיקים (אפריקה ישראל; אקסטרא פלסטיק, ישראל קנדה וכו');;

מידע פנים – 5 תיקים (בר זאב, אפריקה ישראל וכו')

תרמית – 11 תיקים (דהן, חזוט וכו');;

הפרת כללי חסימה – 3 תיקים (אטיאס, מנשה וכו');;

הטעיית הרשות – 2 תיקים (אפריקה ישראל, גליקומיינדס וכו');;

זירות סוחר, חוק הייעוץ, חוק הקרנות – 4

נושא משרה

נושא משרה - כהגדרתו בחוק החברות

"נושא משרה" – מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, וכן **דירקטור**, או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי";

אף שמבחינת הגדרה, דירקטור הוא נושא משרה, יש הבדל בהתייחסות לדירקטור שאינו נושא משרה.

נושא משרה בכירה

נושא משרה בכירה – כהגדרתו בסעיף 37(ד) לחוק
ניירות ערך

"נושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, וכן יו"ר
דירקטוריון, דירקטור חליף, יחיד שמונה לפי סעיף 236
לחוק החברות מטעם תאגיד המכהן כדירקטור, חשב,
מבקר פנימי, מורשה חתימה עצמאי, וכל ממלא תפקיד
כאמור גם אם תואר משרתו שונה, וכן נושא משרה
בכירה בתאגיד בשליטת התאגיד, אשר יש לו השפעה
מהותית על התאגיד וכל יחיד המועסק בתאגיד בתפקיד
אחר, המחזיק חמישים אחוזים או יותר מן הערך הנקוב
של הון המניות המוצא או מכוח ההצבעה".

הליכים אישיים נגד נושאי משרה (לא כולל שימוש במידע פנים)

- מנכ"ל (אפריקה ישראל, אקסטרא פלסטיק, אינוונטק, גליקומיינדס, ג'רוסלם השקעות, כמיפל, אינסוליין, בבילון, תראפיקס, ספיץ' מודולס)
- אחריות פיקוחית של מנכ"ל (הוט)
- סמנכלי כספים (אפריקה ישראל, גליקומיינדס, אקסטרא פלסטיק, ישראל קנדה, תראפיקס, בבילון)

הליכים אישיים נגד דירקטורים

- אינוונטק - יו"ר הדירקטוריון (1) (75,000 ₪ + הגבלת כהונה על תנאי 6 חודשים), דירקטור (1) (50,000 ₪ + הגבלת על תנאי 6 חודשים);
- גליקומיינדס - יו"ר דירקטוריון (1) (75,000 ₪ + הגבלת כהונה על תנאי 6 חודשים);
- אקסטרא פלסטיק - יו"ר דירקטוריון ודירקטור בעל מחש"וף, בעל שליטה (2) (200,000 ₪ ומניעת כהונה בפועל 6 חודשים); מנכ"ל ודירקטור (ממקימי החברה ובעל השליטה לשעבר) (מניעת כהונה בפועל 12 חודשים - בפועל פרש כבר מהחברה).

הליכים אישיים נגד דירקטורים (המשך)

- ישראל קנדה - יו"ר הדירקטוריון, בעל שליטה (זוכה בדעת רוב); מנכ"ל, דירקטור ובעל שליטה (1) (250,000 ₪, 9 חודשים הגבלת כהונה בפועל)
- ג'רוסלם - יו"ר דירקטוריון ובעל מניות עקרי (1) (150,000 ₪, הגבלת כהונה על תנאי 12 חודשים)
- כמיפל - מנהל חטיבת לוגיסטיקה ודירקטור (100,000 ₪, הגבלת כהונה על תנאי 6 חודשים)
- בבילון - יו"ר דירקטוריון (1) (150,000 ₪, הגבלת כהונה על תנאי 6 חודשים)
- הוט - יו"ר דירקטוריון (2) - 275,000 ש"ח; דירקטור (2) 225,000 ₪
- תראפיקס - יו"ר דירקטוריון (3) - 150,000 ₪, הגבלת כהונה על תנאי 12 חודשים

הליכים אישיים נגד דירקטורים (המשך)

- אינסולין - מנכ"ל ואחרי כן דירקטור - הסדר אכיפה -
4 הפרות דיווח, 160,000 ₪ שישולמו ב - 45
תשלומים + מניעת כהונה של שנתיים; דירקטור ואח"כ
יו"ר דירקטוריון- 120,000 ₪ ב - 20 תשלומים +
מניעת כהונה של 3 חודשים.
- ספיץ' מודלס-הסדר אכיפה - מנכ"לית ודירקטורית, 2
הפרות פרט מטעה ב - 2 תשקיפים (של שלד
בורסאי)-90,000 ₪ + מניעת כהונה של 24 חודשים;
יו"ר - 2 הפרות פרט מטעה בתשקיפים של שלד
בורסאי - 150,000 ₪ על תנאי + מניעת כהונה 36
חודשים; מנכל החברה המתמזגת ודירקטור -
250,000 ₪ על תנאי + שנתיים מניעת כהונה

פתיחה בהליכי אכיפה מנהלית אישיים נגד דירקטורים

- עד כה – הליכים אישיים נגד דירקטורים נפתחו במקרים מעטים; לא נפתחו הליכים נגד מי ששימשו בתפקיד דירקטור בלבד;
- היותו של דירקטור מוגדר כבעל מחש"ן מגדילה סיכויי חיוב בהפרה בעניינים חשבונאיים.

האם יש הבדל באחריות בין נושאי המשרה השונים?

- פרשת BarChris בארה"ב

אחריות דירקטור בבנק

ברק בפס"ד בוכבינדר

(פרשת צפון אמריקה – ערעור לעליון)

חובה זו היא אחת: לנקוט באמצעי זהירות שדירקטור סביר היה נוקט בהם בנסיבות העניין. אין לומר כלל כי על דירקטור בבנק מוטלת חובה שונה ומוגברת. גם דירקטור בבנק אינו מבטחו של הבנק. חובתו הינה כחובתו של כל דירקטור – לנקוט באמצעי זהירות סבירים כדי למנוע את נזקו של הבנק. עם זאת, אמצעי הזהירות הנדרשים הם לעולם נגזרים מהסיכונים הצפויים. לא הרי האמצעים הנדרשים ממי שנושא ומחזיק בידיו כדור משחק כהרי אמצעי הזהירות הנדרשים ממי שמחזיק בידיו רימון.

סעיף 253א לחוק החברות

סעיף 253א לחוק החברות:

" 253א. מינוי דירקטור שהוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או שהוא בעל כשירות מקצועית לפי סעיפים 219(ד) או 240(א1), אין בו כדי לשנות מן האחריות המוטלת עליו ועל שאר הדירקטורים בחברה, על פי כל דין."

מה נושאי משרה יכולים לעשות?

- ביטוח, פטור ושיפוי – אסורים על פי חוק החברות - לשקול להגיש בג"צ. בג"צ שהוגש נדחה בשל חוסר בשלות. כעת כבר יש תקדימים. יתכן שניתן להבחין בין סוגי הפרות. יו"ר הרשות לשעבר הודיע ששוקל הקלות בעניין.
- לא להסכים להיות דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית אם אינכם בטוחים שיש לכם הכישורים המתאימים
- לשקול לאמץ תכנית אכיפה פנימית (חברת חשמל, בן זאב (חברת ביג))